

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Duæ opiniones S. Thomæ, & discipulorum eius. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

IN presenti controuersia non solum varia fue-
runt aliorum Scholasticorum placita, sed etiam
ipse S. Thom. eiusque discipuli non satis consen-
tiunt. Prima igitur opinio sit S. Thom. in artic. 4.
asserentis, singulos Angelos inter se specie differe-
re. Immo intra eandem speciem multiplicari non
posse: quam sententiam amplectitur Caietan. in
comment. tametsi non definat. an potentia ab-
soluta Dei sub eadem specie non possint Angeli
multiplicari. & solo numero differre: id tamen ex-
presse docet capit. 4. de ente & essentia quæst. 7. ex
mente doctoris sancti. Idem videtur sentire Petrus
Bergomus in concordantiis locorum S. Thom. dub. 215. &
Hervaeus in 2. d. 3. qu. 2. art. 2. fuitque sententia Aegidij,
qui & discipulus ipsius S. Thom. & auditor fuit,
quodlibet 2. qu. 7. atque ex ratione S. Thom. colligi
videtur, quæ talis est: iuxta doctrinam Aristotel.
multis in locis, multiplicatio indiuiduorum sub
eadem specie provenit à materia: non primo de
cælo capit. 9. text. 92. docet esse tale rei provenire
à materia: esse autem simpliciter, à forma: vitur
autem exemplo circuli, de quo ait, esse circuli
provenire à forma: sed, esse talis circuli à materia:
ex qua doctrina colligit in hæc verba, Est ergo aliud
hoc cælum, & simpliciter cælum: atque hoc est ut species
atque forma, illud ut cum materia mixtum. Ex quo tan-
dem infert, multos esse cælos, quia materia mul-
tiplicatur. Et 5. Metaph. cap. 6. text. 12. Ea, inquit,
sunt vnum numero, quorum materia est vna: specie vere,
quorum ratio vna: per rationem formam intelligit.
Et 5. Metaph. cap. 8. in fine, ait generans & genitum
distingui propter materiam. Clarissime vero 12.
Metaph. cap. 8. text. 49. affirmat, quæcunque nume-
ro plura sunt, materiam habere: ergo cum in An-
gelis non sit materia, ut art. 2. huius quæst. probat-
um est, efficitur Angelos forma, seu specie neces-
sario differre, ac solo numero sub eadem specie
distingui non posse, etiam secundum potentiam
absolutam Dei: Deus enim supplere nequit prin-
cipium intrinsecum distinctionis, neque solus ef-
fectum illius producere.

Secunda opinio est quorundam Thomistarum,
qui asserunt, Angelos solo numero differre posse,
& à Deo multiplicari. Sic opinantur Capreol. in 2.
d. 3. qu. 1. art. 3. ad 2. Durandus contra 5. conclus. in solut. 4.
& Ferrar. 2. contra gentes capit. 93. §. Ad hoc dicendum,
imo & ipse S. Tho. expresse id docuerat in opusculo
16. quod est contra Averroistas, cum soluit ar-
gumenta pro contraria parte: affirmat enim intel-
lectum humanum multiplicari à Deo potuisse, et
si natura sua principium multiplicationis non ha-
beret, id enim, quod aliqua res non habet
natura sua & ex principiis naturalibus, habere po-
test ab alia causa, præsertim vero à Deo: sicut gra-
tue ex se non habet moveri sursum, & tamen ei po-
test contineri ab alia causa proficiente. Ex qua
doctrina aperte consequitur, Angelos, saltem po-
tentia absoluta Dei multiplicari posse intellectus
humani, qui spiritalis est, etiam si in se non ha-
beret principium innatum multiplicationis, vir-
tute absoluta Dei posset multiplicari. Id quod
cum doctrina ipsius sancti Thomae in hoc articulo
constare potest: ipse enim neque hic, neque
alibi de potentia absoluta Dei quidquam dixit.

Addit Ferrariensis fortassis nunc etiam Angelos
sub ea specie numero differre: tametsi causa di-
stinctionis occulta nobis sit, id tamen ne sanctus
Thomas, nec Capreolus, nec alius Thomista vi-
quam dixit.

Ceteri Scholastici, quantum ex eorum lectio-
ne colligere potui, in duas quoque senten-
tias diuisi sunt. Nonnulli asserunt, Angelos qui-
dem posse sub eadem specie numero differre, &
nunc etiam ita distingui, non quidem omnes, sed
eos saltem, qui sunt eiusdem ordinis, imo etiam
eiusdem Hierarchie. Opinio fuit Alexand. 2. p. 2. d. 1.
quæst. 20. membr. 6. art. 1. & 2. Gabr. in 2. d. 3. qu. 1.
art. 2. conclus. 1. & 3. Dionys. Carthus. quæst. 1. & 2. in 2.
quæst. 3. art. 1. Eius vero ratio esse potest,
quam asserit Alexand. quia cum sint ductus, &
munda Angelorum diuersæ Hierarchie, nec
colligi videtur differentia specifica: siquidem
ex diuersis accidentibus in substantiis materi-
bus eam colligitur.

Alij vero censent omnes Angelos cuiuscu-
que ordinis, & Hierarchie sub eadem specie solo
numero differre. Ita sentiunt Albertus 2. parte tra-
ctat. 2. quæst. 8. Bonaventura in 2. distict. 9. art. 1.
quæst. 1. cum solum docuisset in distict. 3. 1. p. 1.
art. 2. quæst. 1. omnes, aut plures esse eiusdem
speciei: quam sententiam magis communem esse
fatentur Marfil. loco citato, & Thom. de Argumentis 2. p. 1.
distict. 3. quæst. 2. art. 3. ubi non satis explicat, quomodo
ipse sequatur. Refertur pro ea Ricardus de S. Victor
4. de Trinitate capit. 15. verum si attente legatur, id
non docuit: sunt tamen nonnulli patres, qui cum
non leuiter insinuant. Primo Basilus lib. 3. de Spi-
ritu sancto contra Eunomium non longe obuius valde
quirit, Omnes Angeli sunt appellationem vnam, huius-
modi naturam omnino eandem habent. Loqui autem
Basilium de unitate nature secundum speciem,
perspicuum est, tum quia dicit, Naturam omnino
quis est, si dicat, hominem & equum, quia eodem
nomine dicuntur animalia, eandem omnino ha-
bere naturam cum tamen id de Petro, & Iohanne
placere asseramus: differentia enim indiuiduorum
non sufficit, ut dicamus, diuersam esse eorum na-
turam. Tum etiam cum Basilus contendat pro-
bare inter diuinas personas esse ordinem, etiam si
sint eiusdem nature, exemplo Angelorum, qui
inter se ordinem habent, cum tamen eandem ha-
beant naturam: necesse est, ut loquatur de natura
specificâ, & atoma, alioqui nihil probaret. Secun-
do Athanasius lib. quæst. ad Antiochum quæst. 4. po-
tiusquam interrogauit, an Angeli essent eiusdem na-
ture, respondet, Vna & eadem est essentia, siue na-
tura est essentia hominum, non dixit, animalium,
sed hominum, qui sub eadem infima specie conti-
nentur. Tertio Anselm. lib. 2. in Deum homo cap. 21.
ut ostendat, vnum Angelum per aliam non po-
tuisse saluari, sicut homines fuerunt redempti per
vnum hominem, inquit. Quamuis omnes scilicet
Angeli sint vnius nature, non sunt eadem generis sunt
homines. Vbi cum concedat, esse eiusdem nature,
fateretur etiam esse eiusdem speciei atome: nam, ut
supra dicebamus, equus & homo non dicuntur
eiusdem nature simpliciter, sed cum additamen-
to generis: dicit tamen non esse eiusdem generis,
non quia non continentur sub eodem prædicamento.